

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Gorgias (argumentum)

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

& autorem nominum sapientem asseuerare, atq; ita de seipso rebusq; omnibus male sentire, ut putet nihil integrum firmumq; existere, sed omnia uelut fictilia fluere atq; concidere, & quemadmodum homines destillationibus capitis egrotantes, similiter quoq; res ipsas affici iudicet, adeo ut destillatione & fluxu omnia comprehendantur. Fortè ò Cratyle ita est, fortè etiā aliter: forti animo & diligenti studio inuestiganda res est. neq; enim facile assentiendum. Iuuenis adhuc es, atque tibi sufficit ætas. Et siquid inueneris indagando, mihi quoq; impartiri debes. CRAT. Nauabo operam Socrates. Ac certe scito me etiam in præsentia non torpere, immo cogitanti mihi & multa animo reuoluenti multo magis ita ut dicebas ipse, quàm ut Heraclitus, res sese habere uidentur. SOC. Deinceps amice postquam redieris me doceto. Nunc autem ut constituisti, in agrum perge. Atqui & Hermogenes hictē comitabitur. CRAT. Fiet ut mones Socrates. Verum tu quoque iam de his cogita.

ARGUMENTVM MARSILII FICINI IN GORGIAM

VM duo quædam in animo potissima sint, cognitio & affectus, cognitionem quidē sophistæ sub ueritatis specie ad falsā detorquent, affectum uero populares poetæ sub concinnæ uoluptatis esca in dissōnas perturbationes sepe præcipitant. Oratores deniq; populares tum cognitionē falsis decipiunt coniecturis, tum affectum in motus uarios concitant. Quapropter cum horum operamentes hominū, tum falsis opinionibus, tum perniciosis affectibus egrotare cogantur, Plato humanorum medicus animorū nos à sophistis quidem omnino, ab oratoribus quoq; atq; poetis quodammodo procul abducit. profecto sophistas & undiq; & omnes exterminat: poetas autem neq; omnes, sed illos qui uel turpia de dijs & fingunt, uel perturbatos animos ærius imitantur & reserunt: neq; undiq; sed ex urbe, id est ex iuuenum ignorantumq; turba, qui in perturbationes admodum sunt procliuēs, & allegoricum poetarū nō penetrant sensum. Quamobrem in libris De republica poetas iubet uel expelli, uel cogi de deo honeste loqui, neq; perturbationibus audientes assuescere, sed & diuinos hymnos canere, & leges patrias magnorūq; gesta uirorū grauitè recensere. Sed ut reuertamur ad oratores, hos quoq; non omnes Plato uituperat, sed eos duntaxat, qui ad id incumbūt assidue, ut quicquid libuerit, quacumq; ualeant ratione audientibus persuadeant absq; delectu, siue malum id est, siue bonū, seu falsa sit ratio seu uera, uel conuersio, uel concitatio, uel coniectura. Quale fuerat Lysia Thebani, atq; Tisia, necnō Gorgia Leontini propositum. Antepōnit uero alijs Periclem in Phædro atq; Isocratem, propterea quod eloquentiam cum philosophia cōiunxerint. Additq; legitimū oratorem oportere rerū intelligere rationes, morum leges, uerborū uires, naturas ingeniorum, uerbaq; certa quadam ratione componere ingenijs audiētium quoad fieri potest accommodata, cōmunis boni persuadendi gratia: neq; tam ad id incumbere, ut ea quæ dicis hominibus grata sint, quàm ut accepta deo. Eum uero qui Tisia Gorgiaeq; more non ueritatem ipsam atq; iustitiam, sed coniecturam turbæ duntaxat uerisimilem probabilemq; sequitur, tanquam hominē ciuitati ante alios noxiū detestatur, quasi eloquentia sine sapientia sit ensis acutus in manibus furiosi. Duos autem exagitat ante alios, Lysiam quidem in Phædro, hic uero Gorgia. Nam quanto maioris autoritatis erant, tanto periculosiores erant. Adducitur hic in mediū & Polus orator Gorgiae sectator, & Callicles eorum astipulator. Socrates autem primo per Chærephontem agit familiarem suū, & id quidem aduersus Polū. Deinde ipse per se cōtra Gorgiam. Quoniā uero hi in aliarum rerum rationibus assignandis apud populum mirum in modum gloriari solebant, ostenditur eos, ut ipsis omnis adimatur fides, nescire suæ professionis rationes afferre. Interrogatus enim Polus quæ sit ars Gorgiae, cum debuisset eam solum per necessaria definire, & quæ sit explicare, per superflua circūscripsit & qualis, & id quidē affectato nimium stylo, quo uti consueuisset, in Phædro ubi de oratorum stylis agitur, confirmatur. Deinde interrogatus ipse Gorgias quæ sit ars eius, inepta quadā iactantia respondit esse rhetoricam. Rogatur deinceps quid sit rhetorica definire. Meminisse uero debemus rem quamlibet in eo quod ipsa est, partim quidē cum rebus alijs conuenire, partim uero differre: atq; id per quod conuenit nominari genus: per quod discrepat, differentiam. hinc fit, ut definitio quæ id ipsum quod res est comprehendit, per genus eiusmodi, differentiamq; debeat assignari. Gorgias ergo utpote qui artem suam nesciat definire, genus ipsius et id quidem inepte profert. Differentiam uero quam mox in eadem responsione unā cum genere debebat adducere, uix tandem post multas interrogationes extorquente Socrate in medium afferre cōpellitur. Principio respondet rhetoricam esse artē circa sermones. Et quoniam aliæ quoq; sunt similes, interrogatur circa quos quales uel sermones, ut qua in re ab alijs artibus differat, discernatur. Respondet autē circa sermones qui dicendi uim præstant, iterum id alijs artibus est commune. unde rursus adiungere cogitur, rhetoricam uersari quàm plurimum circa sermones, uimq; dicendi. Sed quoniam id quoq; commune cum multis, urgetur iterum addere circa sermones, scilicet de rebus maximis. Cum uero & id cōmune, iam nescio quid distinctius afferre compellitur, id est per oratoriam nos consequi ut nulli seruiamus, sed alijs dominetur, atq; esse oratoriam artē persuas-

persuasionis pro arbitrio effectricem. Interea Socrates admonet, ut in disputando non tam ad personam quam ad rem ipsam & sermonem & animum intendamus. Deinde uero quoniam omnis ars aliqua de re persuadet, queritur qua de re, & qualis sit rhetoris persuasio. Mox in duo distinguitur persuasio. In eam scilicet que scientiam, & in eam que facit fidem. Concluditurque oratoriam persuasionem non scientiam afferre, sed fidem, non circa quolibet proprie, sed circa iusta atque iniusta, non ubique, sed in turba potissimum, ac de rebus que precipue ad rempublicam pertinent. Additur quinetiam oratorem de rebus insuper ad artes alias proprie pertinentibus suadentius quam artifices ipsos posse loqui, non quidem inter artium ipsarum peritos, sed imperitos. Inter hæc admonemur ne potentia unquam arteque abutamur. Item ne in disputando ubi ad ueritatem percipiendam necessaria est tranquillitas, perturbemur. Rursus æquo animo atque libentissimo redargutionem esse recipiendam, præsertim in moribus corrigendis, nihil deterius enim esse quam de moribus falsa sentire. Post hæc concedit Gorgias non pertinere ad oratorem scire qua ratione res ipse se habeant, sed machinationem quandam sic ad persuadendum excogitare, ut ipse quamuis ignoras, tamen apud ignorantes magis intelligere quam ipsi scientes appareat, officiumque eius esse, de quolibet in turba strenue loqui non docendo sed persuadendo. Concedit quoque oratorem scire id debere & posse quod sit uerisimile, etiam si id quod uerum est nesciat. quod quidem fieri nullo modo potest. Nisi enim rem ipsam cognoueris, nunquam quid illius simile sit, agnosces. Proinde queritur utrum sicut ad oratorem alia scire non attinet, ita neque etiam quid bonum, honestum, iustum sit intelligere. Gorgias uero cum alias dixerit, oratorem ad hæc atque illa similiter se habere, hic sibi repugnans, scire hæc saltem oportere consensit. Hinc Socrates argumentatur. Si orator scit iusta, ergo est iustus, tentans uidelicet Gorgiam nunquid uim consequentiam teneat. Ille uero admittit statim, cum proprie in scientijs artibusque ad intelligentiam pertinentibus id sequatur, scit astrologica uel fabrilis, ergo astrologus est uel faber: in ijs tamen que ad uoluntatem moresque pertinent non sequatur, scit iusta, ergo iustus. Opus enim ad iustitiam est uoluntate, ueruntamen si quis diuinam quandam de iustitia scientiam habeat, quod quidem spirante deo fieri quandoque posse Plato uult, recte sequetur. Quisquis enim certissime sciuerit quantum bonum iustitia sit, quantum uel premium maneat: atque contra quantum iniustitia malum, quatum uel huic supplicium debeat: is proculdubio iniustitiam fugiens, iustitiam complectetur. Quacumque uero ratione sese res habeant, Gorgias sibi met cogitur contradicere. Quippe cum in superioribus, oratorem iniustum esse aliquando posse concesserit, hic uero neget. Post hæc Socrates ex arrogantia Poli sub quadam ironia & iuniores improbat, si quando seniores corripiant arroganter, & præcipit omnibus ut emandari à quolibet facile patiantur. Ceterum ut que sequuntur plane intelligantur, aduertendum est, oratoriam uel in genere uel in speciebus, posse considerari: atque in genere quidem definiri, industriam ad persuadendum in materia ciuili promptissimam, tum quadam probationis facultate, tum uel maxime eloquij gratia. Ideoque inter artem quandam differendi poetiamque esse quodammodo constitutam. Hactenus oratoria intellectui quidem bonum est, uoluntati uero neque bonum est neque malum. Huius autem due sunt species, philosophica, & popularis siue adulatoria: illa bonum, hæc uero malum. Illius quidem finis est, certis rerum, uerborum, morum rationibus, audientes ad commune bonum perducere. Quam maxime laudat in Phædro ex philosophia poesique grauiori compositam. Alterius autem finis est, per coniecturas turbae uerisimiles, concitationesque animorum, quodcumque libuerit impetrare. Hanc inter sophisticam uulgaremque poesim ponimus ex utrisque permixtam, quam in hoc dialogo detestatur. Diuidit autem artes ipsius hominis proprie curatrices in duo precipue genera. Quorum primum curat animum, secundum uero corpus. In animo legalem facultatem ait legum conditricem morumque moderatricem, animum ipsum in habitu quodam nature consentaneo formare atque stabilire: artem uero iudicalem animum, si quando hinc lapsus fuerit, restituere. In corpore quoque geminas ponit artes, similiter corporis curatrices, gymnasticam quidem huius exercitandi magistrum in bona ipsum habitudine pro uiribus confirmantem. Medicinam uero corpori amissam sanitatem restituentem. Quapropter qualis est legalis in animo, talis in corpore uidetur esse gymnastica. Item qualis iudicialis in animo, talis in corpore medicina. Has omnes appellat artes, quia certa ratione perducant ad bonum. Subdit naturam quandam siue peritiam, adulatoriam, seruilem, atque fallacem, que falso has quatuor emulatur. Per sophisticam quidem simulat legalem, per oratoriam scilicet uulgarem fingit iudicalem, per fucatoriam præ se fert gymnasticam, per coquinatoriam medicum representat. Totum uero hoc adulandi genus negat esse artem, quia non ratione certa ad uerum bonum, sed lenocinijs contendit ad gratiam. Sed ne quis existimet Platonem longe omnium eloquentissimum legitimam eloquentiam coquinarie comparare, legat Phædrum, in quo & eam probat, & finem officiumque & præcepta eius subtilissime tradit, asseritque ipsam esse similem medicine. Quoniam uero Polus oratoriam uim extollens, oratores ait ex eo maximam habere potentiam, quod pro arbitrio ualeant aduersarios carceri morti que damnare, uel expoliare bonis, uel urbe priuare: Socrates duobus potissimum argumentis probat iniustos non esse potentes. Primo quidem quoniam potentia exoptanda est ueniciuique tanquam bonum: constat uero licentiam quodcumque libuerit faciendi, iniustis hominibus ueluti mente captis non modo non bonam esse, sed malam, atque tandem perniciosam. Deinde maxima potestas est posse id ipsum

quod

quod uelis efficere. Patet autem omnes uerum uelle bonum. At malos uerum bonū uel agere uel consequi nunquā. Adde quod mala mens eo ipso quod mala est, discors in seipsa & insana censetur, iamq; ab his quæ afferuntur sensibus superata. Quis ergo dixerit mentem & languidam & more mancipij suis seruientem mancipijs, esse potentem? Interea humana omnia distinguuntur in tria, scilicet in bona, malaq; & media. Bonorum primum est sapientia. Secundum, optanda corporis habitudo. Tertium, fortunæ commoditas. Sed hæc duo eatenus iudicantur bona, quatenus commodum menti exhibent ministerium. Horum uero opposita dicuntur mala, sed horum media tanquā indifferentia sunt, quæ non magis ad bonum declinant quàm ad malum, ut ire, sedere, atq; similia. Additur neminem uelle aut mala aut media, aut ea quæ agit proprie, immo duntaxat ea quorū gratia mouetur & agit. Non ergo qui iniurias faciunt, ipsas uolunt iniurias, sed bonum cuius gratia faciunt. Bonum uero non consequuntur, non assequuntur ergo quod uolunt: Non ergo potentes. Deinceps uero Socrates ex errore Poli communi cum multis nactus occasionem sancta nobis tradit præcepta. Cui peccare grauius licet, prope miser est: qui peccat grauius iam est miser: qui peccati non luit poenas, est miserior. Iniurias pati eligendum est potius quàm inferre. Licentia quodcunque libuerit faciendi non est potentia, nisi id nobis sit deniq; conducturum. Conducet autem iuste duntaxat utentibus. Iniusti etiam si totius orbis imperio potiantur, infelices sunt, immo infelicissimi. Quo enim magis peccare licet, & quo minus peccati datur poena, eo infeliciores habentur. Felicitas in sapientia iustitiaq; consistit, infelicitas in contrarijs. Quoniam uero Polus ueritatis iudicium quod ad iudicis qualitatem potius quàm ad iudicantium numerum referri debet, in quorumlibet testium multitudine collocat, ideo Socrates optimum probandum esse respondet, si unicum in causa testem adduxeris, aduersarium scilicet ratione conuictum: alioquin coaceruatam undiq; testium multitudinem, parui ad ueritatem esse momenti. Præterea quia Polus ait iniuriā quidem facere turpius esse, pati uero peius: Socrates id arguit, asserens idem in rebus humanis moribusq; bonum esse atq; pulchrum siue honestum: idem malum atq; turpe. Deinde id ipsum pulchrum uel propter uoluptatem, uel utilitatem, uel utrunque puta existimari, turpe uero contra. Hinc argumentatur: si facere iniuriā turpius est quàm pati, non ex eo quidem quod sit molestius, ex eo igitur quod sit damnosius. si ita, ergo deterius iudicatur. Mox adiungit oportere seipsum rationi tanquam medico curandum committere. Affirmat quoq; iustam peccatorum punitionem, ei qui punitur prodesse plurimum. Hæc enim si iusta est, ergo pulchra atq; honesta. Si ita, ergo bona: si bona, confert animo, uidelicet tanquam medicina corpori, multoq; magis, à morbo enim animi liberat, qui grauius est morborum omnium atq; malorum. Inter hæc animaduerte theologorum sententiam, nihil magis necessarium esse utiliusq; peccatoribus quàm confiteri peccata, affici poenitentia, poenas à iudice petere, æquo animo ferre ut purgetur animus, antequam insanabilis morbus eius euadat. Post hæc audies facillimum esse nobis affectum illi nostrum significare qui simili laborat affectu. Item Socratem philosophiæ amore captū illi semper obtemperare. Præterea eligendum potius esse ut cætera nobis dissonent omnia, quàm ut animus intra se dissonet. Proinde ubi Callicles Socratem corrigit quasi argutiarum nimium studiosum, intellige sub persona Socratis Sophistas à Platone redargui. Tangit postea Callicles Thrasymachi multorumq; prophanam opinionem, dicentium mores & leges non naturæ ordine, sed sola hominum uel opinione uel fictione consistere. Quod in libris De reipublica & in sequentibus confutatur. Quod uero asserre uidetur Callicles contra philosophos, intellige non contra legitimos philosophos esse dicta, sed partim aduersus ignauissimos sophistarum, partim aduersus eos qui philosophiæ studio abutuntur: dum uel ita solam logicam sectantur, ut partes speculationis alias deserant: uel ita solam speculationem capeffunt, ut philosophica morum præcepta institutaq; ciuilia negligant. Nonnulla uero in ipsa Calliclis inuectiua falsa dicuntur, quæ in sequentibus refellentur. Post hæc autem præcipitur omnem in animæ nostræ examine atq; probatione esse diligentiam adhibendam, atq; ad id tanquam iudicem unum eligendum esse, in quo sapientia sit rei ipsius qua de agitur, & beneuolentia qua libentius consulat, & audacia insuper, per quam quod profuturū putet, non uereatur exprimere. Deinde nos admonet Socrates, cum rationales natura simus, ne irrationali casu & fortuna uiuamus, sed certum uitæ finem diligentissime præscribamus, uiasq; ad ipsum eligamus commodiores. Deniq; dum sæpius obsecrat Calliclem ut ipsum libere audacterq; redarguat, admonet nos nihil inquirere impensius oportere quàm animi medicinam. His actis Callicles cōcedit idem esse natura potentius ualidiusq; & melius, atq; naturalem iustitiam uelle, eum qui potentior est habere quæcumq; inferiorum sunt, eisq; dominari, legemq; illius naturaliter esse iustam. Ad hæc Socrates ita infert. Si idem est potentius, ualidius, melius, atque multitudo ualidior est quàm unus, ergo & potentior atq; melior. Multitudinis ergo leges cum potentioris meliorisq; sint, iustæ naturaliter erunt. At huius leges statuunt esse iustum seruari inter omnes æqualitatem, atq; esse turpius iniuriā inferre quàm pati. Quamobrem non solum lege turpius est facere iniuriā quàm pati, atq; iustum est æquitatem seruare, ut in superioribus dixerat Callicles, sed etiam ipsa natura. Præterea quia Callicles in superioribus potentiores illos esse putauerat, qui astutia, audacia, uiolentia, ceteros anteirent: Socrates paulatim hunc emendat, cogitq; fateri potentiorē esse, qui prudentior fortiorq; sit ad rempublicam gubernandam: Significat quoque inter hæc se eadem semper eisdem de rebus adducere, probans uidelicet constantiam, impro-

bans leuitatem. Iam uero Calliclem conatur ultra prudentiam fortitudinemq; ad temperantiam quoq; perducere. At hic quemadmodum supra Thrasymachum imitatus circa iustitiam potentiamq; errauerat, ita nunc sequutus Aristippum circa temperantiam similiter errat, eam appellans stupidam ingenij seruilis ignauiam, atq; in fouendis ex-
 plendisq; sensuum libidinibus uirtutem asserens felicitatemq; consistere. Socrates autem mox ad demonstrandum se se accingit, temperantiam non opinione humana, sed ordine nature constare. Profecto naturalis ordo requirit ut inferiores animae partes superioribus pareant, totusq; animus consonans undiq; sit & sanus & pulcher, neq; agat frustra, sed finem propositum consequatur, qualis est habitus uitaeq; temperati. Contra uero in homine intempera-
 to ratio regina hominis seruili seruit concupiscentiae, dissonat quoq; & languet, opusq; inexplebile molitur, incomparabilisq; molestia uolantem sequitur uoluptatem. Id totum Socrates Pythagoraeorū praesertim Philolai & Empedoclis sententijs explicat, duplici praecipue uia, scilicet per fabulam & exemplum: in quibus ipse considera-
 animam in hoc corpore omnem quidem esse mortuam, intemperantem praeterea inferis deputari, irritis asiduoq; labore miserabiliter agitatam, dum quodam perforato uase, id est deprauato fallaciq; iudicio cōtinue machinatur perforatum quoq; uas alterum, id est concupiscentiam inexplebile fluentibus oblectamentis implere. Post haec quia Callicles non solum uirtutem, sed etiam felicitatem in asidua libidinum expletione constituit, affirmatq; idem esse uoluptatem atq; ipsum bonum, dolorem quoq; idem atq; malum, idcirco Socrates id pluribus rationibus confutat. Prima, constat uoluptatem non esse ipsum bonum, cum saepe & turpissima sit, & turpissimis hominibus adsit. Se-
 cunda, bonum & malum ut pote contraria in eodem simul esse non possunt. At uoluptas & dolor in eodem sunt si-
 mul, quando uidelicet quis sitiens bibit, tunc enim sitiendi molestia cū bibendi uoluptate concurrit. Tertia, bonum & malum sicuti cetera contraria solent, non simul abeunt ab eodem. Voluptas autem dolorq; tunc ab eodē simul abeunt, quando quis eodem in tempore dū bibit cessat simul & sitire pariter & delectari bibendo. Quarta, unus quisq; praesentia quidem boni fit bonus, mali uero praesentia fit malus. At neque praesente uoluptate boni fiunt ho-
 mines dissoluti, neq; dolore probi homines mali fiunt. Quinimmo cum saepe aequae gaudeant, aut doleant boni atque mali, & aliquando magis mali gaudeant, & boni magis doleant, certe si uoluptas quidem bonum esset, dolor uero malum, sequeretur ut frequenter tam boni quam mali pariter boni foret aut mali, ac nonnunquam boni magis ma-
 li quam ipsi mali, atq; e conuerso. Inter haec animaduerte praecipuum Socratis obseruandum, scilicet non esse ad gra-
 uissimum festinandum nisi leuiora prius fueris consequutus. Asseruntur deinde nonnulla ex quibus confirmare quis possit, uoluptatem non esse ipsum per se bonum. propterea quod multa reperiuntur uoluptates male, noxae uide-
 licet & animo simul & corpori, nosq; a rebus optimis diuertentes. quod si uoluptas ipsum per se bonū esset, nul-
 la esset mala uoluptas. proinde distinguuntur iterum facultates, & quae uelut artes ad bonum utiliq; certa ratio-
 ne procedunt, & quae tanquam adulationes, nulla ueri boni adhibita ratione uoluptatem solam aucupantur: qua-
 rum in numero poesis & musicam, communemq; oratoriam collocat. Tu uero inter differendum hanc nota sen-
 tentiam. Virtutem corporis sanitatemq; in ordine quodam & ornatu consistere, similiterq; in ordine ornatuq; suo
 animi uirtutem atq; sanitatem. Ex quo fit, ut quemadmodum uirtus corporis uitiumq; non in opinione, sed in re
 ipsa uel nature consentanea uel opposita reperitur, sic uirtus uitiumq; animi non ad humanam opinionem, sed ad
 nature legem diiudicetur. Conclude tandem, quantum naturaliter praestat corpus habere sanum quam egrotum,
 tantum praestare similiter temperatum quam intemperatū animum possidere. Praeterea confirmatur in sequenti-
 bus sententia Pythagorica: omnibus in rebus esse optimam temperantiam. Quae quidem prima omnium adolescen-
 tibus est tradenda, per quam praecedens pueritiae intemperantia corrigatur, totusq; animus temperetur, quam
 mox sequi ceteras uirtutes existimat. Siquidem temperatus erga deum atque homines agit decentia, pius est iu-
 stusq; & fortis. Deinde concluditur in sola uirtute felicitatem, in sola im probitate esse miseriam, omniaq; humana
 ad uirtutem uelut ad signum certissime referenda. Praeterea sicut ad beatitudinem necessaria uirtus est, sic & uitio-
 rum castigationem punitioemq; necessariam esse, quasi morborum animi medicinam. Deniq; intemperatū neq;
 hominibus, neq; deo, neq; sibi met amicum esse posse. Ut autem naturalem temperantiae excellentiam nobis osten-
 dat, sex Pythagoraeorum Orphicorumq; mente subiungit, uniuersum temperantia atque etiam concordia & iusti-
 tia, quae continentur in ipsa temperantia, contineri: ideoq; quod & Pythagoras inquit, intemperantiam in omni-
 bus tanquam perniciosissimam esse totis uiribus fugiendam. Quoniam uero ad hanc simul atq; iustitiam aequalitas
 praecipue pertinet, aequalitatem in primis praecipit obseruari, quam asserit in dijs & hominibus ualere quamplu-
 rimum. Aequalitatem, inquam, geometricam, per quam unicuiq; aequalis ita fit distributio, ut pro capacitate me-
 ritisq; cuiusq; aequaliter distribuatur, aequaliter, inquam, id est neq; magis neque minus quam uel capacitas uel me-
 ritum exigere iudicetur. Aequalitas quidem geometrica in quadam congrua portione consistit. Arithmetica uero
 in numero utrinque pari. Neq; uero eadem est haec & illa. Sane excessus sex ad quatuor, iteq; excessus quatuor
 ad duo, apud arithmeticum numeros considerantem, est aequalis: per duo enim uterq; perficitur. Verum apud geo-
 metrum portiois iudicē est inaequalis. Nam senarius numerus quaternarium proportionem sesquialtera superat, in
 qua maior numerus minorem & semel continet totū & insuper eius dimidiū. Quaternarius uero binariū propor-
 tione

tione superat dupla. Eiusmodi uero æqualitate quæ nõ numerantis more tantum pñderis uni tribuit quantum alteri, sed metientis ritu, neq; magis neq; minus quam cuiq; cõgruat tribuit unicuiq; ait cõcta seruari in hac etenim & iustitia dei in operibus suis, & hominis ad homines continetur. Vtrobique enim pro mensura capacitatis & meriti cuiq; distribuitur. His dictis asserit theologica fundamenta morum firmissimis esse rationibus cõfirmata. præcipue peius esse iniuriam facere quam pati, omnium uero pessimum cum iniuriam feceris, non dare poenas, quibus quasi medicamentis ab omnium maximo iniustitiæ morbo animus liberetur. Nullum enim detrimentum maius cogitari posse quam quod animo infertur à uitio, adeo ut quemadmodum homini cum omnino ægro corpore non expedit uiuere, ita neq; cum animo uitij ægro. Item non multifaciendam esse uitam in corpore, sed uirtutem, peiusq; esse seipsum flagitiosis hominibus ob morum similitudinem prestare per similem, quam ab illis interfici. Inter hæc monet ne res ullas quarum ignari simus, tractandas aggrediamur, præsertim grauiiores, maxime publicas. Omnino uero oratoriam paruifacit, si nullam possit uel priuatim uel publice salutem asserre animo, sed corpori duntaxat rebusq; ad ipsum pertinentibus consulat. Deridet & eos, qui cum diu Reipub. tenuerint gubernacula, semper quidem ciuitatem externis bonis auxerint, animos uero ciuium temperantia & iustitia formare neglexerint: quod quidem solum sit legitimi gubernatoris officium. Concluditq; non modo non prodesse, sed obesse plurimum ciuitati gubernatores, qui fortuna potius quam animi bonis prospiciant. Præterea potentiam omnem sapientiamq; uiri in eo consistere, ut animam à peccatis erga deum & homines conseruet intemeratam. Nam huius quidem uite iacturam leuissimam esse, æternæ uero salutis esse grauissimam. Cæterum ut quæ de futuris uel uirtutum præmijs uel uitiorum supplicijs Plato affirmat, intelligas, scito Saturnum apud Platonem intelligi supernam intelligentiam, in qua sit uersum salis omnium lex atq; prouidentia circa omnium essentias & uias ordinesq; formarum. Huic autem subesse ordines tres præcipuos numinum, in quibus Saturnina prouidentia in tria potissimum officia distribuitur. Ex his quæ numina ad distribuendas essentias proprie subministrant, communi quodam Iouis nomine nuncupat. Quæ uero ad uitas suggerendas conferunt, appellatione Neptuni. Quæ ad formarum ordines disponendos, nomine Plutonis appellat. Prometheum uero numinum gradum his aliquanto inferiorem, qui formalem ordinem nature duntaxat rationali præsertim in hac uita distribuit. Deniq; tres Iouis filios, Asiæ, Europæ, Africæ iudices, tria uult intelligi numina ad id maxime ministra Iouis atq; Plutonis, ut formalis ordo iustitiæ in separatis à corporibus animis expleatur. His autem animaduerte diuinam legem debiles uitiorum maculas certis temporibus puniendo diluere, in debiles uero poenis sempiternis affligere. Quod quidem transmigrationem animarum per corpora sempiternam improbare uidetur. Quod autem dicit quondam errauisse iudices in uiuentibus iudicandis, duo nobis significat. Primum quidem non diuinum, sed humanum circa uirtutes & uitia iudicium decipi. Secundum uero, diuinam prouidentiam in seipsa præuidisse iudicia fore falsa si à uiuentibus in hoc corpore uiui iudicarentur. Ideoq; non ex quodam tempore, ut uerba sonant, sed ab æterno, iudicium post hanc uitam fieri statuisse. Interea memento animam uitiorum uirtutumq; affectiones & habitus secum ferre. Deniq; Socratem hæc penitus affirmare, nihilq; aliud expauescere, nisi eiusmodi animæ detrimentum, iudicisq; diuini conspectum. Propterea concludit in nullo certamine nobis acrius quam in hoc contendendum, ut purissimam iudici cuncta inspicienti animam offerre possimus: ceteraq; omnia quæ homines admirantur, esse penitus contemnenda, solaq; ex omnibus honoranda, quæ ad salutem animæ conseruant sempiternam.

GORGIAS PLATONIS, VEL DE RHETORICA.

CALLICLES, SOCRATES, CHAEREPHO, GORGIAS, POLVS.

Occasio
dialogi.
Prouerbiū,
Post festum
uenimus
tardius

Sic ad bellum & pugnam cum itur ò Socrates ferunt esse cunctandum. **S. O.** Nunquid post festum ut dici solet, uenimus tardiores. **CAL.** Equidem post festum mire iocundum. multa enim & præclara pauloante Gorgias nobis exposuit. **S. O. C.** Tarditatis huius causa hic Chærepho ò Callicles fuit: qui trahere nos moram in foro coegit. **CHÆR.** Nihil id quidem incommodi ò Socrates fuerit. remedium enim adhibeo, cum mihi amicus sit Gorgias, qui siue nunc siue aliàs mauiis, nobis eadem demonstrabit. **CAL.** Quid ò Chærepho? num Socrates audire Gorgiam cupit? **CHÆR.** Ob id ipsum certe aderamus. **CAL.** Quando igitur cunq; uobis ad me libuerit ingredi, licebit: apud me enim diuertit Gorgias, qui aperiet quod cupitis & explicabit. **S. O. C.** Bene loqueris Callicles. Sed num uellet in præsentia nobiscum differere? Cupio enim ab ipso percontari, quæ nam artis suæ uis sit & potentia, quid uel ipse